

การศึกษาความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ

นางสาวนุชนางค์ กุลวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0624-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF HEALTH NEEDS OF STUDENTS IN
ELEMENTARY SCHOOLS IN THE INDUSTRIAL AREAS,
CHANGWAT SAMUT PRAKAN**

Miss Nuchnapang Kulavong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Health Education**

Department of Physical Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-3-0627-1

นุชนางค์ กุลวงศ์ : การศึกษาความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา ในเขตอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ (A STUDY OF HEALTH
NEEDS OF STUDENTS IN ELEMENTARY SCHOOLS IN THE INDUSTRIAL
AREAS, CHANGWAT SAMUT PRAKAN) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ลาวัณย์ สุกกรี , 160 หน้า .

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียน ในเขต
อุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียน รวมทั้งสิ้น 536 คน จำนวน 67 โรงเรียน
ได้รับคืน จำนวน 475 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.61 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก
ในเรื่องการทำความสะอาดเครื่องกรองน้ำ การเพิ่มปริมาณการปลูกต้นไม้ การสำรวจปัญหาสุขภาพของนักเรียน
การเพิ่มเนื้อหาในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการโรคที่เกิดจากโรงงานและป้องกันมลพิษในสิ่งแวดล้อม การตรวจ
คุณภาพอาหารในโรงเรียน การสังเกต ดูแล ติดตามเอาใจใส่นักเรียนที่เจ็บป่วยบ่อย การสอนกฎหมาย การ
บริโภคอาหารมีประโยชน์และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย การส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
การจัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ การพักผ่อนให้เพียงพอ การแนะแนวแก่นักเรียนที่มีปัญหา
สุขภาพ การติดตั้งพัดลมเพื่อระบายอากาศ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดประกวดสวนหย่อมและ
ห้องเรียนสะอาด การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษายาบาล การติดต่อหรือแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
เกี่ยวกับการเจ็บป่วยของนักเรียน การอบรมทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การมีครุอนามัยหรือพยาบาล
ประจำห้องพยาบาลและการมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทางเป็นประจำทุกปี

2. การเปรียบเทียบความต้องการด้านสุขภาพของนักเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับผล
กระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ตามระดับปัญหาของโรงเรียนทั้ง 3 ระดับปัญหา คือ ระดับรุนแรง ระดับ
ปานกลาง และระดับเล็กน้อย โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนในโรงเรียน
ได้รับผลกระทบรุนแรง มีความต้องการสูงกว่าในข้อต่อไปนี้ คือ การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัตรภัยตามจุดต่าง ๆ
ของโรงเรียน การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน การจัดโครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นจากโรงงาน การ
ให้โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบเมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ฝุ่นละออง เสียงจากโรงงานอุตสาหกรรม การ
ให้โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควันเขม่าที่ออกมาเพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน การเชิญวิทยากร
ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจากโรงงานอุตสาหกรรม การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษายา
บาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วยและการมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทางเป็นประจำทุกปี

ภาควิชา.....พลศึกษา.....

สาขาวิชา.....สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2544.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4283741327 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: HEALTH NEEDS /INDUSTRIAL AREAS/ELEMENTARY SCHOOLS

PACHAREE KUVIJITJARU : A STUDY OF HEALTH NEEDS OF STUDENTS IN
ELEMENTARY SCHOOLS IN THE INDUSTRIAL AREAS, CHANGWAT

SAMUT PRAKAN. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. LAWAN SUKKRI , H.S.D. 160 pp.

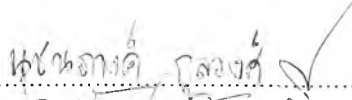
ISBN 974-03-0624-1

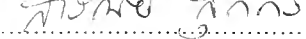
The purposes of this research were to study and compare health needs of students in elementary schools which were affected by pollution from industrial factories. The independent variable was the problem level of schools in industrial areas, Channawat Samut prakan. The 536 questionnaires were distributed to the samples of 64 schools and 475 questionnaires were returned, accounted for 88.61 percent. The data were analyzed in terms of percentages and means standard deviations. One-way analysis of variance and the Scheffe' test were applied to determine the significant differences among means.

The findings were as follows :

1. Students' health needs as a whole were found to be at a " high " level in certain aspects. Those were : cleaning water filter, grow more plants and trees, screening students' health problem, increasing more content about factory pollution prevention in teaching, checking food quality in school, observing students' health, giving primary care and following frequently sick students' , teaching environment laws, consuming useful food, encouraging proper use of leisure time, providing clean toilets, taking sufficient rest, counseling to students' who have health problem, install fans in class rooms for ventilation, organizing healthful school program, organizing garden and cleaned class room contest, providing primary care in school, inform parents in case of students' illness, teaching first aid, providing school nurse and providing students' medical examination every year.

2. There were no significant differences at .05 level of students' health needs in elementary schools which were affected by pollution from industrial factories at three different levels but students in schools which were severely affected by pollution from industrial factories needed more of these categories : install fire extinguishers, fire drill, accident prevention project, inform public health personnel about pollution, constructing taller factory smoke-stacks, having resource person come to teach about the diseases prevention caused by pollution, follow up sick students, organizing healthful school program , providing primary care in school, providing student medical examination every year

Department.....Physical Education.....Student's signature.....

Field of study.....Health Education Advisor's signature

Academic year..... 2001

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวัญย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อคิดต่างๆ ในการวิจัย ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งใจ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจัน รองศาสตราจารย์ ดร. เทพวาณี หอมสนิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์และคณาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาให้การอบรมสั่งสอน อีกทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด และให้ข้อเสนอแนะให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาในการตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ อาจารย์ใหญ่ คณะครู และนักเรียนของโรงเรียนที่เลือกเป็นตัวอย่างประชากรที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การอนุเคราะห์ในการวิจัย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการทำการวิจัยในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	11
2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการด้านสุขภาพ.....	19
แนวคิด โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ.....	24
ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	42
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 56
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 56
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 57
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
5	สรุปผลในการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 99
	รายการอ้างอิง..... 120
	ภาคผนวก..... 132
	ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงเรียน อุตสาหกรรม..... 133
	ข. หนังสือขอความร่วมมือ..... 144
	ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 146
	ง. กราฟแสดงมาตรฐานการเจริญเติบโตของกระทรวงสาธารณสุข 156
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 160

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	5
2 จำนวน และคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียน.....	59
3 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักตัว และส่วนสูงของนักเรียน.....	64
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความต้องการด้านการป้องกันโรค ของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	65
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	73
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความต้องการด้านการรักษาพยาบาล ของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	77
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเอฟของความ ต้องการด้านการป้องกันโรค ของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	80
8 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้าน การป้องกันโรค เรื่อง การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	86
9 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้าน การป้องกันโรค เรื่อง การฝึกซ้อมหนีไฟภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการป้องกันโรค เรื่อง การจัด โครงการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดจาก โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	87
11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการป้องกันโรค เรื่อง การให้ โรงเรียนแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ เมื่อถูกรบกวนจากกลิ่น ผุ่นละออง เสียงจาก โรงงาน จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	87
12 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการป้องกันโรค เรื่อง การให้ โรงงานต่อเติมความสูงของปล่องระบายควัน เขม่า ที่ออกมาเพื่อลดการกระจายของกลิ่นควัน จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	88
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเอฟ ของความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจาก โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน	89
14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เรื่อง การเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคจาก โรงงาน จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	92
15 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เรื่อง การแข่งขันกีฬาระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และ โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	92
16 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการส่งเสริมสุขภาพ เรื่อง การจัดบรรยายภาคในการเรียนการสอน จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	93
17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเอฟของความต้องการด้านการรักษาพยาบาล ของนักเรียนใน โรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจาก โรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับปัญหาของ โรงเรียน.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการรักษาพยาบาล เรื่อง การมียาและเวชภัณฑ์ที่สามารถให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นของโรงเรียนเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	96
19 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการรักษาพยาบาล เรื่อง การมีแพทย์มาตรวจรักษาโรคเฉพาะทาง เช่น แพทย์ทางโรคผิวหนัง แพทย์ทางโรกระบบทางเดินหายใจ มาตรวจเป็นประจำทุกปี จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	96
20 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนความต้องการด้านการรักษาพยาบาล เรื่อง โรงเรียนช่วยเหลือและติดตามผลการรักษาเมื่อนักเรียน เจ็บป่วยในกรณีได้รับผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมของโรงเรียน จำแนกตามระดับปัญหาของโรงเรียน.....	97
21 รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.....	135